

Režisér Občianskeho preukazu a na Oscara nominovaných Želarov začal nakrúcať nový film – česko-slovenský dobový politický thriller TOMAN

V piatok (7. apríla) sa pri Prahe - vo vojenskom priestore Brdy začalo nakrúcanie dobového politického thrilleru TOMAN režiséra Ondřeja Trojana. Po trojdňovej predkrútky z konca minulého roka čaká teraz tvorcov jarná časť nakrúcania, ktoré bude pokračovať na jeseň a v zime. Premiéra je plánovaná na jar 2018.

„Ide nám o pravdivé zmapovanie životnej etapy tajomnej a veľmi vplyvnej osoby komunistickej rozviedky Zdeňka Tomana (narodeného v slovenských Sobranciach pod menom Zoltán Goldberger) v období od konca druhej svetovej vojny až po komunistický prevrat v roku 1948. Nechcem nakrútiť hranú drámu fabulovanú na základe historických skutočností. TOMAN bude najvernejšou dobovou rekonštrukciou opierajúcou sa o nezvratné archívne a očné svedectvá. Tie v sebe totiž nesú taký silný dramatický potenciál, že nepotrebujú žiadnu nadstavbu,“ hovorí český režisér a producent filmu **Ondřej Trojan**.

Zdeněk Toman, šéf Československej zahraničnej rozviedky v rokoch 1945-1948, šmelinár, podvodník a bezškrupulózný manipulátor s osudmi mnohých ľudí, a to i z najvyšších politických poschodí Československa a zahraničia, sa pre osobný profit, ako aj pre získavanie financií nevyhnutných na prípravu komunistického puču v roku 1948 neštítal kšeftovať s kýmkoľvek a s čímkoľvek. Organizoval odchod východoeurópskych Židov, ktorí prežili holocaust, cez Československo do Palestíny, samozrejme za tučné provízie od židovských organizácií.

Stal sa prvým väzneným vysokým komunistickým pohlavárom, ktorý vedel príliš mnoho, a práve preto sa mu podarilo celkom pohodlne utiecť a z väzenia sa dostať do americkej zóny v Nemecku.

Práve Tomanov útek cez hranice bol prvým obrazom, ktorý v piatok skoro ráno celé nakrúcanie odštartoval. Od svitania až do tmy, v troch stupňoch Celzia, vetre a daždi stihol štáb celý nabitý program vrátane davových scén so židovskými utečencami.

„Nakrúcanie nebude jednoduché, je to dobovka, veľa prostredí, ktoré už dnes vyzerajú celkom inak, historických rekvizít, áut, kostýmov a predovšetkým hercov, vďaka pracovnému vyťaženiu ktorých sa zostavenie nakrúcanieho plánu zmenilo v skoro nadľudskú úlohu. Nešlo len o to, získať tých najlepších a ideálne o najpodobnejších reálnym postavám nášho príbehu, pri obsadzovaní boli dôležité i také detaily, ako je napríklad záväzok pol roka sa nestrihať či zhodiť bradu,“ približuje Ondřej Trojan prípravné práce a v narážke na hlavného predstaviteľa – Jiřího Macháčka - dodáva: „alebo stráviť celú dovolenku v tieni, natretý krycím bielym krémom, aby potom na plátne neskákala farba pleti.“

Okrem **Jiřího Macháčka** a **Kateřiny Winterovej** v úlohách Zdeňka a Pesly Tomanovcov si vo filme zahrajú **Roman Luknár** ako Jan Masaryk, **Lukáš Latinák** ako Vlado Clementis, **Kristýna Boková** ako Tomanova sekretárka a milenka Třískalová, **Stanislav Majer** ako generálny tajomník KSČ Rudolf Slánský, **Táňa Pauhofová** ako Tomanova sestra Aurélia, **Aleš Procházka** ako Klement Gottwald či **Marek Taclík** ako fanatický komunista, prednosta obranného spravodajstva Bedřich Reicin. V ďalších úlohách sa predstavia **Marián Mitaš**, **Radek Holub**, **Ondřej Malý**, **Jaroslav Plesl**, **Miroslav Táborský**, **Ady Hajdu**, **Jiří Dvořák**, **Martin Finger**, **Václav Neuzil**, **Pavel Liška**, **Halka Třešňáková** alebo **Lucia Šoralová**.

„Celkom sme do TOMANA obsadzovali na 70 postáv, od tých hlavných po drobné epizódy, a to hercami z Čiech a Slovenska, ale aj z Ameriky či Poľska,“ vypočítava kastingová režisérka Petra Svarinská.

Kameramanom filmu je Tomáš Sysel, autormi scenára podľa pôvodného námetu Franka Reissa sú Ondřej Trojan a Zdeňka Šimandlová, kostýmovou výtvarníčkou je Katarína Štrbová-Bieliková a architektom Tomáš Svoboda.

Producentmi sú za Slovensko spoločnosť PubRes a samozrejme česká Filmová a televizní spoločnosť Total HelpArt, T.H.A. Ondřeja Trojana. Koproducentami filmu sú Česká televize a Rozhlas a televízia Slovenska.

Film vzniká s finančnou podporou Audiovizuálneho fondu a Státního fondu kinematografie.

Fotografie a ďalšie informácie na stiahnutie: <http://www.pubres.sk/toman/>

Tlačový servis: Ľubica Orechovská, lubica@kinematograf.sk, Tel.: 0905 639 429

Kdo bol Dr. Zdeněk Toman

Narodil sa r. 1909 v Sobranciach na Slovensku ako Zoltán Goldberger - syn maďarského rabína. Počas svojho života si niekoľkokrát zmenil meno, snád' aby sa aspoň de iure dištancoval od svojho židovského pôvodu. Ako by práve ten považoval za záťaž, ktorá by mu v živote mohla brániť v kariére. Tá bola strmá a krátka... Počas troch povojnových rokov bol nesmierne silnou šedou /červenou/ eminenciou politického vývoja v Československu.

Zdeněk Toman, komunista, šmelinár a všetkého schopný kariérista sa v období zápasu o povojnové smerovanie Československa v bezškrupulóznom a intrigami presiaknutom boji o korytá prepracoval z radového úradníčka s väzbami na exilovú vládu v Londýne (kde so svojou ženou Peslou prečkal vojnu), cez krátke obdobie repatričného úradníka na Podkarpatskej Rusi, až na post vedúceho odboru zahraničnej rozvedky. Z tejto pozície, v utajení a s veľkými právomocami, rozohral niekoľko partíí.

Predovšetkým partiu rozvedčíka používajúceho vydieranie, udávanie a zastrašovanie na účely „vyčištenia“ rozvedky od všetkých povojnových demokratických zložiek a totálneho ovládnutia rezortu komunistami. Popri tom, s požehnaním generálneho tajomníka KSČ Rudolfa Slánskeho a s diplomatickým pasom a bohatými kontaktmi z Londýna i medzi preživšími židovskej komunity, šmelil v obrovských rozmeroch, aby tak získal peniaze na komunistickú predvolebnú kampaň. Zároveň sa zásadným spôsobom podieľal na pomoci židovským navrátilcom a utečencom zo všetkých kútov Východnej Európy, pri koordinácii ich presunov cez Československo, Nemecko a Rakúsko do Palestíny a na ich vyzbrojovaní. Konal tak vždy z osobných a zištných dôvodov. Majetky, ktoré takto pre seba získal, boli obrovské.

Bol jedným z prvých zatknutých povojnových vysoko postavených politických predstaviteľov a jedným z mála tých, ktorým sa podarilo v lete 1948 z ostro stráženej komunistickej väzby ujsť. Cez americkú okupačnú zónu sa dostal až do Venezuely. Je veľmi pravdepodobné, že Slánský a niekoľko ďalších komunistov malo záujem na tom, aby Toman z väzenia zmizol a stratil sa tak aj so svojimi informáciami v zahraničí. Len o pár rokov neskôr sa podobné politické zatýkania riešili už podľa sovietskych nôt: brutálne výsluchy, vynútené priznania a následné politické justičné vraždy počkali na Slánskeho aj ďalších.

Na pozadí životného príbehu Tomana sa odohráva boj o moc medzi demokratmi a komunistami, koordinovaný Moskvou riadenými agentmi NKVD, ale tiež boj o moc vo vnútri samotnej KSČ, po ktorom zostalo množstvo zničených osudov, mŕtvych, uväznených a ožobráčených ľudí. Nevyjasnenou ostáva tiež úloha Jana Masaryka (vo filme ho stvárňuje slovenský herec Roman Luknár) pri februárovom kabinetnom komunistickom puči.